

NO ק"צ/ע

שוק

מגן "ולדה לחנה"
1999

כל יום שישי, בין ארבע לחמש אחר הצהריים, אני פותח
לאמא שלי את החזייה. מרגע הפתיחה אני והיא נכנסים
אל שבת המנוחה. בכל פעם שאני פותח לאמא שלי את
החזייה אני יודע שאפשר להירגע. מרגע זה מפסיקים לעבוד,
מפסיקים לנקות, מפסיקים לבשל ומקבלים את המלכה. כשאני
משחרר קליפס ועוד קליפס ועוד אחד אמי נאנחת, ואני עונה
לה כהד. אחרי שהחזייה הגדולה מושלכת על המיטה או
על הפרפיומים הזולים שמונחים על שולחן הטואלט, אמי
מסתובבת אלי ושדיה צונחים מטה ומרגישים נפלא אחרי
שנכלאו שישה ימים שלמים, יום ולילה, בתוך כד החזייה

הקשה. ביום ראשון בבוקר אמי מתדפקת על דלת חדרי שאסגור לה את החזייה בחזרה. היא לובשת אותה, מסובכת אלי את הגב וצועקת לי: "לא עד הסוף. תעשה חלש, רק בראשון." אני מקשיב לה ומשחיל את הקליפסים רק בטור השני של החזייה. לפעמים אני עצבני ועייף מהבוקר אז אני סוגר לה בכוונה עד הסוף, והיא שואלת אותי: "זה עד הסוף? זה חזק הרבה," "אמא זה בראשון, תשתקי," אני עונה לה, ורואה איך היא מתענה כל השבוע עם חזייה שלוחצת את השדיים שלה עד הסוף. בשבועות כאלה, כשאני משחרר לה את החזייה ביום שישי, אני רואה פס אדום שהתכשל שבוע שלם בגב ומתחת לחזה. לשמחתי אמי אף פעם לא מרגישה בו, כי את הגב שלה היא לא יכולה לראות דרך המראה.

כל חודש וחצי אני עושה לאמא שלי מאסאז' בגב. היא שואלת אותי אם צריך להוריד הכל, ואני אומר לה תוריד הכל חוץ מהחזייה. כי אין לי כוח לסגור אותה אחר כך. אמי משתטחת על מזרון המיטה הזוגית, פורשת ידיים לצדדים ונאנחת. אני לוקח שמן סיני יקר ממגירת התרופות ומטפטף רק כמה טיפות וסוגר את הבקבוק. אני מניח את כפות ידי על הגב הגדול והשמנוני שלה ומתחיל לעסות אותו. אני עולה ויורד עד עצם הזנב, מתרחב לצדדים ולכל סינה אפשרית. הגב של אמא שלי מתחיל להאדים. כמה שהוא הופך אדום יותר, אמי צועקת יותר: "די די לא חזק, אני לא יכולה יותר, חפסיק, כן כן שמה שמה, נראה לי שמהו שכור שם... איי... די די אני לא רוצה יותר." ואני לא מפסיק. אני אומר לה שזה טוב לבריאות שלה, שתשתוק ושהסכול בשקט ושתגיד תודה. היא שותקת, ואחרי שלוש שניות היא מתחילה שוב. כשנגמר המאסאז' היא מסתובבת בקושי ונשכבת על

הגב. "עכשיו קצת תשחרר לי את הרגליים, אבל לאט." אני לוקח רגל אחת ומרים אותה באוויר, מסובכת אותה על צירה ואמי נאנחת עוד. ככה אני עושה גם עם הרגל השנייה. "כן, ככה צריך להתמיד, צריך כל הזמן לעשות את זה. איי," היא אומרת, ואני עונה לה בצעקות: "בטח כל הזמן, אבל את מזניחה, שבוע שלם את לא עושה כלום, תסתכלי איך את נראית." אמי מסתכלת עלי ומהנהנת בראשה. היא יודעת שאני צודק. היא ממשיכה לסכול בשקט, זורקת אנחה אחרונה, ומגרשת אותי בבעיטה מהמיטה שלה.

כל פעם שאמא שלי יוצאת לחתונה אני צריך לעשות אותה יפה. אני צריך לבדוק שהיא מתלבשת כמו שצריך ושהיא לא מתאפרת יותר מדי. היא קוראת לי לחדר שלה וסוגרת את הדלת. בקומביניזון בו היא עומדת מולי, גופה מכוסה טיפות מקלחת שהיא אף פעם לא מנגבת. היא מוציאה מהארון שמלות, חצאיות, חולצות אלגנטיות וזיקטים גדולים. "אני חושבת את זה," היא אומרת, ומרימה שמלה גדולה שחורה עם תחרה לבנה בצווארון. "לא!" אני אומר לה. היא מציעה שמלה נוספת ואני לא מסכים. "נו, אז מה אתה רוצה שאני ילבש?" היא צועקת. היא עוברת אל החצאיות ואומרת שלא נוח לה עם זה. "אין מה לעשות את צריכה להראות אלגנטית," אני אומר לה. אמי מסתכלת עלי, מתעצבנת יותר ומתחילה בסדרת החצאיות הכהות שלה. אחרי שהסכמנו על חולצת סאטן עם חצאית, היא משחילה את החצאית עד המותן ואני סוגר לה את הרוכסן מאחור. את החולצה היא לובשת בעצמה, ואני מתפרש לי על מזרון המיטה הזוגית. מסתכל עליה דרך מראת הטואלט האליפטית ורואה איך היא מתאמצת להשחיל את זרועותיה המתרפסות לתוך השרוולים.

"את הזקט אני יקח ביד," היא אומרת, ואני מסכים לה. עכשיו עוברים לעבודת האיפור. שחור בעיניים היא שמה לבד, בגלל שהיא לא יכולה שמישהו אחר יעמיד לה עיפרון מול העיניים. היא אף פעם לא שמה טוב, ורוב השחור יוצא לה מהקו. "גועל נפש," אני אומר לה, אבל היא לא מוכנה אחרת. "עכשיו רק קצת צבע תשים לי," היא אומרת. אני לוקח את פלטת הצלליות של קרליין וחושב מה יראה הכי טוב עם הבגדים. שנינו מחליטים על ירוק-טורקיז עדין. "תנגבי טוב את הפנים," אני אומר לפני שאני מורח. אמי לוקחת מטפחת בד ומנגבת את טיפות המקלחת שהתערבבו עם טיפות הזיעה, ועוצמת את עיניה. שנינו מרגישים איך הכל מאוד לא מקצועי. החל מבגדיה התחתונים, גופה המדובלל והצבעים שאנחנו שמים עליה.

כל בוקר אמא שלי יוצאת מחדר המיטות אל המטבח, שהוא כור ההיתוך שלה. הוא בית המלאכה שלא יודע מרגוע גם כשהיא לא נמצאת בו. שם היא בודקת מה יש בארונות ובמקפיא שלה. שם היא פועלת בסערת צעקות ובדממה קורעת אוזניים. שם היא מחליטה אם צריך לקחת אותי לסיכוב קניות בשביל לצבור מלאי חדש על מצרכים שכבר ישנם. ואין לה בושה. לאמא שלי אין בושה בגוף שלה. אין לה בושה בשום דבר. היא שאבה את כל הביטחון לתוך כל גרם של שומן בגופה ולא השאירה לי כלום. אני מתכסה בתוך הביטחון של אמא שלי ולא חושף פיסת עור מגופי. אני העורף המבויש של אמא שלי בביחנו ומחוצה לו. כשאנחנו יוצאים לשוק לקנות שוקיים חשופים וגרונות הודו שסועים אני הופך להיות סמוק ומכורץ. "בשר לא מוכשר, לא משלמת מחיר כזה. לא טרי אני הולכת לאחר," היא צועקת לרוכל

הזקן, ודוחפת בכפות ידיה כנפיים מרוטות של עוף לתוך שקית ניילון, "תשקול לי ותעשה לי מחיר, ותוציא לי את השאריות של הכתף בלי השומן הקשה, תביא לי את הרך בחייאת חיון." אמי חברה של כל רוכל ורוכל ברחובות השוק המוזנחים, היא מכירה אותם בשמותיהם הפרטיים אבל קוראת להם בשמות המשפחה, ואני מרגיש איך הם יכולים להפוך לכמה מן האויבים הכי קשים שלי. מהמקום הזה, שהוא הכי מסריח, היא יוצרת את התבשיל הכי נעים. היא חותכת בקווי הליכה שמוכרים רק לה, ממדור למדור, ממחלקה למחלקה, מאיש הבשר אל איש הדגים, משקי התבלינים אל סיטונאי הסבונים והשמפואים, מהמלפפונים עד הלוף והתפרש, מנרות השעווה עד הערשים היבשות, מסוכריות הטופי החזקות אל עלי הכוסברה הרעננים. הכל נערם כערכוביה לתוך העגלה שאני סוחב. כשאנחנו עוצרים לנוח אנחנו מתיישבים בפינת הפלאפל המסריח, לועסים בשקט מנה שלמה של טחינה עם חצילים מטוגנים, שותים סודה חמה של ענבים ומתרכזים כל אחד בדאגות אין ספור של המחר. משם אני גורר את עגלת האלומיניום החורקת לכיוון תחנת האוטובוס בעקבות הסלים של אמא שלי. אני לא יכול למהר ואמי תמיד משיגה אותי. סליה מיטלטלים לפני כורחן מאיר כלילה שאסור לאבד אותו, הופכים לעמוד האש הכי נמוך על האדמה. בתחנת האוטובוס שקט של זקנים מזיעים יושבים בנחת ונרגעים מהמולת השוק, כוהים באוויר הקשה ונאחזים בזמן הביניים שלפני הגעת האוטובוס, נהנים מתחנת המפגש המשותפת. גם אני חלק מהשותפות הזו, מזהה זקנים וזקנות עייפים מפעמים אחרות, הם מזהים אותי ויחד אנחנו לא מוצאים שביב תקווה. אנחנו ריקים מתוכן ועדיין יכולים לסחוב עגלות

שוק מלאות. רק אמא שלי נראית חריגה. בעכזזה הגדול היא מתיישבת על ספסל העץ הדק של התחנה ומרעידה את אמות הסיפים, זקופה ונוצצת משומן וזיעה. כשמגיע האוטובוס היא מתרוממת מיד, אוחות בהתלהבות בסליה וקוראת לי, "אל תשכח כלום, יאללה יאללה האוטובוס פה." "אל תצעקי," אני מזדרז אחריה, מושך את העגלה על מדרגות האוטובוס, נעמד קרוב לנהג ורואה דרך המראה המלבנית שמעליו את אמי, שהספיקה להתיישב על כיסא פנוי. אני לא יכול לעמוד לצידה ואין לי מקום ישיבה. אמי רגועה על מושבה וצועקת אלי, "בוא לידי, תחזיק חזק שלא יפול בסיבובים." במהלך הנסיעה אני מחזיק את העגלה קרוב אלי ושומר עליה מכל משמר, ידי מאדימה. לקראת אמצע הדרך אני כבר לא מרגיש במאמץ ומנסה ליהנות מהרוח החמה שחודרת מהחלון. מדי פעם אני מסתכל על אמא שלי מבעד למראה והיא שקטה ומנומסת כמו ילדה טובה. בסוף הנסיעה שנינו ממהרים להגיע הביתה. כל אחד ומשאו מתמודד עם הסבל, החום, המשקל ומקווה שהוא נותן רגעים קשים לטובת ההגעה לבית. אבל בבית של חדר המיטות ומטבח הכלאיים אין סדר. אמי לא מתייאשת מהבלגן ומתחילה להתפשט, שמלה, קומביניזון וחגורת בטן נזרקים בכל מקום אפשרי. היא פורשת מיד למטבח לפריקת הסחורה ואני מתקדם לחדר השינה שלי, לנוח. אני תמיד סוגר את הדלת בשקט ומנסה לחסום כל רעש שיכול לחדור מבחוץ. קישקוש שקיות הניילון, דלתות המקרר והמקפיא, סירי האלומיניום ומכסיהם מרדימים אותי, והם אלה שמעירים אותי בשעות אחר הצהריים החמות. אדמדמות וחמימות מיוזעת הן תופעות הלוואי של כל קיץ. בכל נסיעה וחזרה מהשוק עם אמא שלי, בכל פעם שאני

צריך לצאת מהחדר שלי אל בית המטבחיים כדי לצנן את גרוני היבש. אז אני מרגיש שעבור שנינו אין חורף בעולם, רק חום, אודם ואור. "מה יש. מה קרה. אתה מת, תעמוד מול הוונטילטור, קיץ. קיץ אין מה לעשות," היא אומרת לי כשאני שותה מים קרים מתוך בקבוק הפלסטיק ומסתכל על הכוסברה השטופה, שיושבת על מתקן הכלים לייבוש יחד עם כוסות הזכוכית והסירים. לימים, שילוב הצבעים של כסף-נירוסטה וירוק-ירענן יהיה לי נעים ולא צורם. עכשיו אני מתמלא כעס ולא מבין איך היא מתרגלת אל החום, "אני לא יכול לחיות ככה, בסדר?" "יאללה, תבוא תשב אני הכנתי מילוי שתתפור." היא מקבלת כל מצב נתון ומסתדרת עם כל מה שבה ומי שבא איתה במגע בתוך ומחוץ לבית, הגוף שלה, השכנים הטורדניים, חתולי החצר, השרב הרודן שסוחב איתו אבק ועלים יבשים.

כל חודש-חודשיים אמא שלי מכינה מילוי לרקמת הטחול שאני תופר. אחרי שהשיגה שלושה טחולים צריך למלא ולתפור אותם. שנינו מתיישבים לשולחן, שלושה טחולים מונחים על קרש חיתוך דחוסים בבשר, כבד, שומן לבן, הרבה עלים ירוקים, פילפל אדום חריף וריח של תבלינים. אמי מוציאה מחט ועוד מחט עם חוט ארוך, ואני מתחיל לתפור ביסודיות. אני תופר לאט את הפתח לאורך הטחול, דוחס בידי את הבשר דרך הקרעים ומיד תופר גם אותם. מיד כשמסתיים החוט היא מגישה לי את המחט השנייה, וכבר משחילה חוט לאחרת. באופן כזה התפירה שלי על הטחול זורמת וחלקה. ברגעים האלה אין הטרדות מבחוץ. אפילו החום מפסיק להפריע לנו. בשעות המקצועיות האלה של היום הכל נעשה בשקט וביעילות בידינו הרוחשות. כשמסתיימת המלאכה

ידי מטונפות משאריות המילוי שהספיק להתייבש גם על הציפורניים. גם אמא שלי מטונפת סביב שפתיה ובחלק העליון של הבגדים. כלום לא מטריד אותנו. אנחנו מסתכלים על שלושת הטחולים הממולאים, התפורים, המסודרים והשלמים ונשענים לאחור, כל אחד על משענת כיסאו. הרגיעה הזו לא נמשכת הרבה זמן. אמי קמה ואומרת לעצמה, "נתחיל לקלף. נשים אחד במקפּיא. נראה מתי אני ישים אותם בתנור." אני נשאר יושב ומנסה לשכוח כל מה שמתרחש סביבי. אט אט אני מכיר שאין התרחשויות, שיש רק מחזוריות של מקטעי זמן שונים, של חודשים, שבועות, שעות ומחציתן, וביניהם רגעים לא מוגדרים. אלה הזמנים של הסמרטוטים הקרועים, השמלות הרחבות, נעלי הבית הישנות, החדרים הקטנים, שקיות הניילון הצבעוניות על הרצפה, הבשר הקפוא המפשר במטבח וזה המתייבש על כפות ידי. כל אלה נושמים ומתבלים לי, ולא לוקחים חלק במה שמתרחש באמת מחוץ לביתנו. ואני צמא להתרחשויות וחש איך כל זמן העכשיו הולך נגדי, ולא תורם רגע אחד לתקוות שלי.

עכשיו אמא שלי מתה. עכשיו קיץ לוהט והיום הלוריתה. המראות מכוסות בסדינים ואני ניצב מול האלונקה המכוסה בד כהה. בחלקו העליון רקומות בלבן בצורת קשת האותיות ת.נ.צ.ב.ה. האות צ"די בולטת במרכז ומונחת בדיוק מעל לשדיה. יתר האותיות שוככות כפופות לה, מקופלות ותפלות. מתחת לאותיות שוככת אמי, נפוחה וגדולה מתמיד. במסע אני צועד לפנייה ומסתכל על חברה-קדישא קשישים, מזיעים ומתקשים לשאת את המשא הכבד. הם מתחלפים ביניהם ואני שומע אחד מהם אומר, "אללה ירחאמה, היא אישה גדולה היתה, אבל כבדה, כבדה." אני לא רואה מסביבי

ידיים אוחות ירק צבעוני להניח על ערימת החול שתכסה אותה. מאחורי אני שומע את שתי אחיותיה הצעירות מייבבות בקול. אני מסתובב אליהן תוך כדי הליכה ומנסה לומר להן שישתקו. שתיהן גדולות, מדושנות, לבנות, עדינות, ורדרדות, חלקות משומן מבריק, מנגבות את דמעותיהן במטפחת בד לבנה משותפת. הן רחוקות מלהיות אמא שלי. אני רוצה לקבור אותה כבר, אני רוצה שיקברו אותה בשבילי כדי שאוכל לפרוש לביתי ולחשוב איך חיים היום, איך מפשירים את הכנפיים הקפואות שהיא קנתה לי בשוק, ודחפה לי אותן בכוח לתוך המקפּיא.